

1. L'ECONOMIA A CATALUNYA

1.1. MARC EXTERIOR DE REFERÈNCIA

L'any 2006, el ritme de creixement de l'economia mundial continuà sent, en conjunt, significatiu, tal i com ja va succeir els dos exercicis anteriors. El manteniment d'unes condicions de finançament favorables, la millora dels beneficis de les empreses i de la seva situació patrimonial han contribuït, entre altres, a l'expansió de l'activitat. Malgrat això i el manteniment en cotes elevades dels preus de l'energia, especialment del cru, les tensions inflacionistes s'han mantingut moderades i també en nivells pròxims al dels dos anys precedents. Per als països de la OCDE, la taxa interanual mitjana de la variació de l'IPC es situà l'any 2006 en el 2,6% i la de la inflació subjacent en el 2,0%.

El creixement del PIB real de la zona de l'euro fou del 2,8%. Aquest registre, el més elevat des de l'any 2000, fou 1,3 punts percentuals (p.p.) superior al de l'exercici 2005 i es veié afavorit pel bon comportament del mercat de treball i a la millora significativa de la confiança d'empresaris i consumidors. Els motors del creixement foren tant la demanda interna, amb una aportació al creixement real del PIB del 2,5%, front l'1,8% de l'any anterior, com les exportacions que, amb un augment del 8,1%, pràcticament doblaren el creixement de l'exercici anterior (4,5%). Entre els components de la demanda interna destacà el creixement, del 4,3%, de la formació bruta de capital fix, que es veié afavorida per la millora de les expectatives empresarials, les encara laxes condicions monetàries i la correcció parcial, en el segon semestre, de l'augment significatiu del preu del petroli que s'havia produït durant els mesos anteriors. Les economies dels Estats membres de l'UE no pertanyents a la zona de l'euro també participaren, en termes generals, d'aquesta dinàmica expansiva.

Als EE.UU., el creixement del PIB l'any 2006 fou del 3,3%, apreciant-se, però, una certa desacceleració en el transcurs de l'exercici imputable a una reducció de la inversió residencial. Aquesta pauta de desacceleració no afectà, en canvi, a la despesa en consum privat, malgrat la pèrdua d'impuls del mercat de l'habitatge i de l'increment dels preus de l'energia, factors que es veieren compensats pel creixement de les rendes del treball i pel manteniment d'unes condicions de finançament laxes. El creixement interanual de l'IPC es situà en el 3,3%, només una dècima superior al corresponent al de l'any anterior. En aquest context, l'evolució del mercat de treball fou favorable, apreci-

ant-se una pauta de continuïtat en la trajectòria de creació de llocs de treball (excepte en les manufactures) iniciada a finals de l'any 2003.

Al Japó, la recuperació econòmica de l'any 2005 tingué continuïtat durant el 2006, registrant-se una variació interanual del PIB del 2,2%, en context de remissió de les pressions deflacionistes. La recuperació es recolzà especialment, per una banda, en el dinamisme de la inversió privada no residencial i en la solidesa de les exportacions, afavorides especialment per la depreciació del ien. El consum privat, en canvi, mostrà una certa desacceleració. A la resta del continent asiàtic i, de forma significativa en les economies de major pes de la regió, el creixement econòmic continuà mostrant un dinamisme significatiu. Destacà la Xina, el creixement del PIB de la qual fou del 10,7%, registre que suposà el 5,5% del PIB mundial i que implicà el 15% del consum energètic mundial.

A Amèrica Llatina, l'entorn internacional favorable, el creixement dels preus de les matèries primeres, de les quals la regió és exportadora neta, i la solidesa de la demanda interna determinaren que, en general, el creixement de l'activitat econòmica continués sent dinàmic durant l'any 2006, al temps que millorà la posició financera de la regió degut, en part, especialment, a l'existència d'un context financer internacional favorable.

1.2. LA CONJUNTURA ECONÒMICA A ESPANYA

L'any 2006, el creixement del PIB de l'economia espanyola es situà en el 3,9%, per sobre del 3,5% de l'exercici 2005. A aquest resultat contribuí la correcció significativa de l'aportació negativa de la demanda exterior neta, que se situà en -1,0 punts percentuals (pp.), 0,7 pp. inferior a la de l'any anterior. El creixement de l'activitat econòmica es sostingué en la fortalesa de la demanda interna, impulsada per un comportament significativament dinàmic de la renda disponible, a l'albir d'un ritme elevat de creació d'ocupació, i per la contenció de la inflació en els darrers mesos de l'any. Aquests factors, junt amb l'efecte riquesa associat a la revalorització dels actius immobiliaris i de la renda variable propiciaren un creixement anual de la despesa en consum de les llars del 3,7%, front el 4,2% de l'any 2005. Aquesta situació es produí de forma paral·lela a l'augment de la seva necessitat de finançament, del nivell d'endeutament (que es situà a finals de l'any 2006 en el 125% de la seva renda bruta disponible) i de la càrrega financera associada.

El caràcter expansiu de la demanda nacional i, concretament, la intensificació significativa del creixement de les exportacions, els bons resultats del sector

empreses, i les expectatives que es puguin continuar produint en els propers mesos, determinaren el dinamisme de la inversió, que creixé el 6,5% i el 6,9% la corresponent al component de béns d'equipament.

Malgrat aquests resultats indiquen que l'exercici 2006 es produí un cert reequilibri del patró de creixement en relació amb el dels anys anteriors, l'evolució negativa ininterrompuda del saldo exterior denota una pèrdua de competitivitat acumulada en els darrers anys. El baix creixement de la productivitat i el diferencial d'inflació persistent en relació amb l'UEM, que augmentà dos dècimes durant l'exercici 2006, fins a situar-se en 1,4 pp, així com el manteniment de l'apreciació de l'euro, continuaren minvant la competitivitat de l'economia espanyola. La pèrdua de competitivitat pressionà a l'alça el dèficit de la balança per compte corrent, que es situà l'any 2006 en el 8,8% del PIB, front el 7,4% de l'exercici anterior.

Des de l'òptica de l'oferta, l'activitat productiva no agrícola mostrà una dinàmica expansiva notable. Destacà especialment la recuperació de l'activitat industrial, el valor afegit brut de la qual creixé el 3,1%, 2,4 p.p. superior a l'enregistrat l'any anterior. A aquesta recuperació ha contribuït de forma significativa el major creixement de la producció destinada a les exportacions, que s'han vist beneficiades pel fort creixement de la UE, especialment d'Alemanya. Pel que fa a la producció interior, les bases de la recuperació descansaren, principalment, sobre la producció de béns d'equipament i de béns intermedis (sovint associats a la demanda de la construcció). Per la seva part, el sector serveis, tot i presentar una certa moderació de l'activitat, continuà mostrant un comportament expansiu notable, amb un creixement del valor afegit brut del 3,6%, 0,8 p.p. inferior a l'enregistrat l'any 2005.

1.3. LA CONJUNTURA ECONÒMICA A CATALUNYA

El creixement de l'economia catalana l'any 2006 ha estat del 3,9% en termes reals, un creixement més intens que el de l'any anterior. Paral·lelament, el creixement de la ocupació ha estat pràcticament igual, del 3,9%, segons l'EPA. Amb les estimacions macroeconòmiques de la Comptabilitat regional, l'evolució de l'ocupació en termes de llocs de treball ha estat lleugerament menys intensa, corregint d'aquesta manera la tendència al creixement negatiu de la productivitat d'aquests darrers anys.

El creixement s'ha assolit però amb canvis significatius en la seva composició. Per una banda hi ha hagut símptomes de correcció del desequilibri comercial amb l'exterior, i la demanda domèstica, tot i que ha continuat crei-

xent de forma intensa ho ha fet a un ritme menor que el de l'any anterior. Aquesta desacceleració de la demanda interna s'ha vist però més que compensada per les exportacions, que sembla que han contribuït clarament a moderar la contribució negativa al creixement de la demanda exterior neta. El component de demanda més fort en termes de creixement ha estat la inversió en bens d'equipament. Aquest creixement de la demanda en bens d'inversió, a diferència de l'any anterior, no ha contribuït al creixement del dèficit comercial. La demanda per inversió en béns de construcció ha crescut a la mateixa intensitat que el 2005.

Per altra banda, la indústria s'ha recuperat, atès que ha crescut a un ritme del 2,9%, que tot i que és més baix que el del PIB, és positiu i força més alt que el dels anys precedents. Aquest creixement s'ha generat, tal com s'avançava, de manera paral·lela a una millora en termes relatius del saldo comercial, com de la productivitat, que ha pujat per sota de la mitjana europea.

1.4. PREUS COSTOS I PRODUCTIVITAT

L'evolució de l'IPC ha estat del 3,7%, una inflació alta tot i que més moderada que la de l'any abans. El diferencial d'inflació entre Catalunya i Espanya s'ha situat en 0,2 p.p (front 0,4 p.p l'any anterior), degut bàsicament a la millor evolució dels preus durant el segon semestre.

El cost laboral per treballador i mes ha augmentat un 3,5 % en termes nominals (4% si tenim en compte el cost/hora efectiva). La productivitat real puja un 1% segons les primeres estimacions del 2006 de la Comptabilitat Regional. Aquest creixement dels costos laborals per treballador i mes ha estat lleugerament més intens que l'any anterior.

1.5. LES INFRAESTRUCTURES A CATALUNYA

Amb data 25 de juliol de 2006 es va aprovar el nou Pla d'infraestructures de Transport de Catalunya, que renova i actualitza els anteriors. La inversió total del PITC prevista en infraestructures és d'uns 44.794 M€ fins a l'any 2026.

El nombre de passatgers ha arribat fins a un total de 200.100 milers de passatgers l'any 2006 (ATM). Segons les darreres dades de la Memòria anual de Renfe, el nombre de passatgers l'any 2005 va ser de 184.358 milers de passatgers. D'aquests, 138.268 milers corresponien a Renfe (75% dels passatgers) i 46.090 a FGC. El nombre de passatgers per quilòmetre de via si bé ha disminuït lleugerament als FGC s'ha incrementat a Renfe (aproximadament el 5,3 % respecte del 2004).

Les mercaderies transportades per ferrocarril van ser de 13.444 milers l'any 2005, xifra superior al valor mitjà dels darrers cinc anys de 12.208,4 milers de tones. D'aquestes, 12.875 milers (el 95,76%) corresponien a la xarxa d'ADIF i 569 milers a FGC.

A la xarxa del Metro de Barcelona, amb un total de 6 línies i una longitud de xarxa de 86,6 km, durant l'any 2006 es van realitzar 353,4 milions de viatges, fet que va significar un increment interanual respecte del primer semestre de 2005 del 2,4% i una recaptació total de 175,1M d'euros.

L'any 2006 va finalitzar amb les obres endegades per permetre l'arribada del TAV a Tarragona.

Pel que fa a la xarxa viària, pel període 2001-2005 s'observa un increment (7,77% de mitjana) de viatgers per carretera, arribant als 46.400.286 viatgers transportats l'any 2005.

Segons l'Anuari estadístic del Ministeri de Foment, la inversió liquidada pel Ministeri de Foment a Catalunya ha passat dels 5.073.991 milers d'euros l'any 1992 als 11.436.145 milers l'any 2005, fet que representa el 17% de la inversió estatal regionalitzada, amb un creixement del 6,8% % respecte del 2004 (per la resta d'Espanya aquest increment va ser del 5,5 %).

En matèria energètica, Catalunya és deficitària i no pot atendre una demanda que creix més que la pròpia economia. Pel cas català, el 48% del consum prové del petroli, el 22% del gas natural i l'1% del carbó. El 25% del consum energètic restant prové de les centrals nuclears mentre que només el 3% prové de fonts renovables.

1.6. EL SECTOR PÚBLIC

El Sector Públic de la Generalitat.

- La Generalitat de Catalunya modera el marcat caràcter expansiu dels pressupostos del 2005, que van créixer al voltant del 15%, si bé manté el 2006 un creixement de la despesa pública amb augments pressupostats per sobre de l'increment del PIB nominal, i amb un valor del pressupost de 29.689 milions d'euros:

La despesa

- En termes homogenis respecte l'any anterior i en l'àmbit del sector públic de la Generalitat la despesa total creix l'any 2006 el 9,3%, mentre el PIB augmenta en termes nominals el 7,9%. Les previsions del pressupost del 2007 mantenen aquest moderat caràcter expansiu amb un creixement de la despesa total del 8,3%, quan el PIB es preveu que incrementi el 6,7%.
- L'exercici 2006 el 52 % d'aquesta despesa es destina a despesa social (protecció i promoció socials i producció de béns públics de caràcter social); el 17,8 % a la producció de béns públics de caràcter econòmic (principalment infraestructures de transport); el 4,9 % a serveis públics generals (justícia i seguretat); el 4,9 % a foment i regulació dels sectors productius (principalment suport financer als sectors productius); el 20,4 % restant es destina a quatre àrees més genèriques de despesa. A nivell de polítiques de despesa, Salut, Educació i Transport, les tres principals finalitats pressupostàries de la Generalitat, concentren el 53,2 % de la despesa.
- L'any 2005 va tenir lloc un salt significatiu en la despesa d'inversió (capítol 6), segons obligacions reconegudes, en l'àmbit del sector públic de la Generalitat. La despesa en inversió va ser de 440,4 euros/habitant, un 70,4% més elevada que en la mitjana del període 2001-2004, i va significar l'1,7% del PIB català, enfront de l'1,2% del període 2001-2004.
- Els pressupostos aprovats del 2006 preveuen una despesa d'inversió de 567,8 euros per habitant, amb un pes sobre el PIB català del 2,1%. L'exercici 2007, i també amb dades pressupostades, preveuen una caiguda de la inversió (capítol 6) del 9,3%, amb 509 euros per habitant, i amb un pes de l'1,8% del PIB català. El 60,1 % de la inversió pel 2006 es concentra, en les polítiques de transport, educació i salut.
- En conjunt dels exercicis 2006 i 2007, en el perímetre institucional del subsector Generalitat, Servei Català de la Salut, Entitats Gestores de la Seguretat Social i Entitats Autònomes les dotacions de personal incrementen en 26.575 noves places, amb un creixement anual acumulatiu del 8,6 %. L'increment s'explica, principalment, en un 37 % per les noves dotacions de personal docent no universitari, en un 23 % per les noves dotacions de personal sanitari, i en un 12 % per les noves dotacions de mossos d'esquadra.

Els ingressos

- Es preveu finançar la despesa del 2006 en un 58,7 % amb ingressos tributaris, en un 23,3 % amb transferències rebudes, i el 16,5 % restant amb ingressos derivats d'operacions financeres, estructura de finançament similar a la del 2005. En els pressupostos del 2007 destaca la pèrdua de pes relatiu del recurs a l'endeutament com a font d'ingrés, i l'increment del pes dels ingressos tributaris.
- El pressupost 2006 en l'àmbit SEC 95 (2000) preveu un dèficit de 1.328,8 milions d'euros, xifra que representa el 0,68 % del PIB de Catalunya. Aquest dèficit és conseqüència d'unes despeses de capital, de 3.458,9 milions d'euros, que superen als recursos corrents derivats de l'estalvi per operacions corrents, de 1.694,9 milions d'euros, i dels ingressos de capital de 314,8 milions d'euros.

L'estat d'execució dels pressupostos el 2006

- De l'estat d'execució dels pressupostos del 2006 es pot destacar que en l'àmbit de l'Administració Pública de la Generalitat, els ingressos es situen un 1,6 % per sobre de les previsions, per un comportament oposat dels ingressos corrents, que han estat un 4,4% més grans que les previsions, i dels ingressos per operacions financeres que han estat el 55,8 % inferiors a les previsions. Pel que fa a les despeses superen en el 4,8 % les previsions inicials tant per unes majors despeses en transferències corrents i de capital de les previstes, com per una major despesa per operacions financeres.
- De l'estat d'execució del 2006 també es pot destacar que el model de finançament autonòmic aporta a la Generalitat 19.177 milions d'euros, el 86,4 % de tots els recursos del subsector Generalitat de Catalunya, percentatge que ha anat incrementat progressivament des del 2004 quan significaven el 80,9 % de tots els recursos. Entre el 2004 i el 2006 el creixement, en 4.381,8 milions d'euros, que experimenten els ingressos associats al model de finançament autonòmic s'explica en un 84 % per l'evolució dels ingressos tributaris, i en un 16 % pels ingressos derivats de transferències de l'administració central, amb una aportació del 10 % del Fons de suficiència.
- L'endeutament financer de la Generalitat (no inclou els altres instruments d'endeutament com els censos, confirming, pagament a

tercers, titularitzacions, crèdits ICF/ICCA) ha incrementat el 2006 en 815,7 milions d'euros, (augment del 4,7%) fins als 18.076,6 milions d'euros. Aquest increment és menor que l'experimentat en l'exercici 2005 que va ser de 1.487,9 milions d'euros, i redueix lleugerament el seu pes sobre el PIB al passar del 9,5% fins al 9,3%.

El Pla de sanejament.

- La generació d'un dèficit no financer segons criteris SEC-95 (base 1995) de 1.177 milions d'euros l'exercici 2003 va requerir de la Generalitat un Pla de Sanejament pel període 2005-2008. La liquidació del pressupost del 2005 i les previsions pressupostàries del 2006 i del 2007 mantenen el dèficit no financer de la Generalitat dins els límits previstos pel Pla:
 - L'any 2005 es liquida amb un dèficit de 700 milions d'euros, que suposa un 0,08% del PIB de tot Espanya, que es correspon amb el límit establert pel Pla.
 - L'any 2006 el pressupost aprovat preveu un dèficit de 510,7 milions d'euros, el 0,05% del PIB espanyol, que es correspon amb el límit establert pel Pla.
 - I l'any 2007 els pressupostos preveuen un dèficit de 254,5 milions d'euros, el 0,02% del PIB espanyol, que es correspon amb el límit establert pel Pla.

Les administracions locals catalanes.

- En el període 2003-2005 els pressupostos de les administracions locals mostren una relativa estabilitat pel que fa al pes dels tres nivells administratius. Els ajuntaments gestionen el 86 % de la despesa, les diputacions el 9,6 %, i els consells comarcals el 4,5 % restant, amb una lleuger guany de pes relatiu d'aquests darrers en detriment de les diputacions.
- En termes conjunts aquestes administracions financien la seva despesa, al llarg d'aquests tres anys, un 53,5 % amb ingressos propis, un 39,8 % amb transferències rebudes, i 6,6 % amb operacions financeres, que majoritàriament responen al recurs a l'endeutament.
- La despesa total dels ajuntaments ha incrementat entre el 2003 i el 2005 en una taxa anual acumulativa de l'11,1 %, la despesa de les diputacions en una taxa del 5,8 %, i els consells comarcals en una taxa anual acumulativa del 15 %.

La inversió de l'Estat a Catalunya:

- La inversió pressupostada de l'Estat a Catalunya creix el 2006 un modest 3,3% fins a 2.878 milions d'euros, és a dir el 14,6% respecte tota la Inversió regionalitzada de l'Estat.
- La inversió pressupostada de l'Estat a Catalunya per càpita es situa el 2006 en 403 euros per habitant, i creix un 1,3% respecte el 2005. De totes maneres, el major creixement de la inversió pressupostada de l'Estat en termes mitjans en el conjunt de tot Espanya, fa que augmenti el diferencial de la inversió per càpita de Catalunya respecte de la inversió per càpita mitjana d'Espanya.

La recaptació tributària de l'Estat i la Generalitat a Catalunya.

- La recaptació tributària en el territori de Catalunya manté, si no incrementa, el ritme de creixement dels dos darrers anys. Així, l'any 2006:
 - La recaptació de l'Estat a Catalunya assoleix els 37.280 milions d'euros, 4.320,7 milions més que el 2005, i un creixement del 13,1%.
 - La recaptació de la Generalitat a Catalunya assoleix els 5.784 milions d'euros, 737,2 milions més que el 2005, i un creixement del 14,6%.
- Dels impostos estatals destaquen pel seu creixement:
 - l'IRPF amb un creixement del 14,6%.
 - l'impost de societats amb un creixement del 20,7%.
 - els impostos especials amb un creixement del 22,2%.
- Dels impostos de la Generalitat destaquen pel seu creixement:
 - L'impost de Successions i donacions amb un creixement del 14,5%.
 - L'impost sobre el Patrimoni amb un creixement del 19,5%.
 - Transmissions patrimonials amb un creixement del 19,1%.
 - Actes jurídics documentats amb un creixement del 18,7%.
- El pes de la recaptació tributària de l'Administració central i la Generalitat sobre el PIB català ha crescut des del 20,1 % l'exercici 2004 fins al 22,1 % el 2006, com a conseqüència de l'increment de la recaptació, del 13,2 % anual acumulatiu, per sobre de l'evolució del PIB català, del 8,0 % anual acumulatiu, pel període 2004-2006. El 56,3 % d'aquest incre-

ment de la recaptació s'explica per l'evolució de la imposició directe, mentre que l'evolució de la imposició indirecte n'explicaria el 43,6 %.

Els recursos europeus a Catalunya.

- El 4 d'abril del 2006 s'assoleix l'acord interinstitucional entre el Consell, la Comissió i el Parlament europeu per aprovar les perspectives financeres de la UE pel període 2007-2013. Les perspectives preveuen 308.041 milions d'euros, expressats en termes constants del 2004, destinats a l'objectiu de cohesió per al creixement i ocupació, una xifra que abasta el 35,6 % del total de crèdits compromesos des d'Europa.
- Aquests recursos són més grans que en l'anterior etapa pressupostària (2000-2006), si bé també s'amplien les despeses a cobrir, i per Espanya i Catalunya es produirà una caiguda dels recursos com a conseqüència de l'ampliació de la UE i la incorporació de nous membres amb rendes per càpita més baixes que les nostres. En referència als fons FEDER, i FSE els recursos assignats a Catalunya seran un 40% més baixos. Val a dir també que a partir d'enguany els recursos destinats a polítiques de desenvolupament rural no tindran la consideració d'estructurals.

Recaptació tributària, anàlisi comparativa Espanya-UE

- En el conjunt de la UE25, l'any 2005, el pes dels ingressos impositius i cotitzacions socials efectives sobre el PIB es situa en el 39,9 %, amb un increment de la pressió fiscal respecte al 2004 de 0,4 punt percentuals.
- Espanya, amb una pressió fiscal del 35,6 %, té 4,3 punts percentuals menys que la mitjana de la UE25. Espanya es situa així, entre 4,7 i 6,7 punts percentuals per sobre dels quatre països amb menor pressió fiscal (Irlanda, Letònia, Eslovàquia i Lituània), i entre 15,8 i 8,4 punts percentuals per sota dels cinc països amb major pressió fiscals (Suècia, Dinamarca, Bèlgica, Finlàndia i França).
- Respecte de l'any 2004 la majoria de països de la UE25 incrementen la seva pressió fiscals, i Espanya es situa, conjuntament amb Dinamarca, el Regne Unit, i Malta, amb un increment d'1,1 punts percentuals, entre el segon grup de països on més augmenta la pressió fiscal, darrera de Xipre i Polònia. Per la seva part, sis països (Alemanya, Hongria, Itàlia, Eslovàquia, República Txeca, i Àustria) redueixen la pressió fiscals entre 0,3 i 1,9 punts percentuals, tots ells, excepte la República Txeca, amb pressions fiscals superiors a l'espanyola.

1.7. L'ECONOMIA SOCIAL L'ANY 2006

L'any 2006 davalla el nombre de noves societats (tant cooperatives com laborals) constituïdes (el 24,6 % i el 25,2 % respectivament). En el cas de les cooperatives també disminueix el nombre que es dissolen, de tal manera que el ritme de constitució de noves cooperatives supera el de la seva dissolució. En les societats laborals, aquest ritme és més elevat, atès que se n'han dissolt molt poques l'any 2006 (només 5).

Pel que fa a la distribució interna de les noves cooperatives per sectors productius, cal destacar el pes majoritari dels serveis (que concentra el 61,5 % del total), seguit de la indústria i la construcció. Per branques d'activitat, l'any 2006 la major part de les noves cooperatives es concentren en el sector de serveis a les empreses i serveis personals, seguit de la indústria manufacturera i la construcció.

L'evolució per sectors reflecteix que l'any 2006, en comparació amb l'any 2005, s'han constituït menys cooperatives en tots els sectors excepte en la indústria. Per branques d'activitat, s'aprecia com a més d'incrementar en la indústria manufacturera també ho fan en els serveis a empreses i serveis personals.

La distribució interna per sectors productius de les noves societats laborals reflecteix el pes majoritari dels serveis (64 %) durant l'any 2006, seguit per la construcció i la indústria. Per branques d'activitat, el sector majoritari és el comerç, l'hoteleria i la restauració, seguit dels serveis a les empreses i serveis personals (que en el cas de les cooperatives és el que concentra un major percentatge), de la construcció i de la indústria manufacturera.

L'evolució per branques d'activitat respecte l'any anterior reflecteix com davalla el nombre de noves societats laborals en totes les branques a excepció del transport. Els principals decrements els experimenten els serveis comunitaris, el comerç, l'hoteleria i la restauració i la construcció.

Diferents departaments de la Generalitat preveuen ajudes econòmiques destinades a l'economia social. Aquest suport es dirigeix principalment a fomentar la creació i la consolidació de les cooperatives i les societats laborals, així com a ajudar-los a superar els reptes productius i de competitivitat que planteja un mercat competitiu i obert a la competència internacional.

2. SOCIETAT DEL CONEIXEMENT

2.1. MARC NORMATIU

Pel que fa a les iniciatives públiques, el 2006, en l'àmbit estatal, cal citar la posada en marxa del Pla de foment empresarial amb l'objectiu de recolzar els esforços de les empreses per millorar el seu nivell d'innovació i de competitivitat. Una altra iniciativa remarcable és la publicació, el desembre del 2006, del VII Programa marc de recerca i desenvolupament tecnològic, la principal iniciativa comunitària per fomentar i recolzar la R+D.

En l'àmbit català, una iniciativa estratègica significativa és la constitució de la Fundació Bioregió, amb l'objectiu de potenciar el sector biomèdic i biotecnològic.

2.2. L'ESTAT DE L'R+D+I

Les dades ens indiquen que durant el 2005 el ritme de creixement de les despeses en R+D s'alenteix. La taxa de creixement de les despeses internes en R+D l'any 2005 és del 9,3 % quan l'any 2004 era del 12,3 %. Aquest fet comporta que es mantinguin les distàncies respecte a la Unió Europea, el Japó i els Estats Units. A Catalunya el pes de les despeses internes en R+D sobre el PIB és de l'1,35 % mentre que a la UE-25 és de l'1,85 %, al Japó és del 3,18 % i als EUA és del 2,67 %.

El 2005, el sector privat ha tingut un comportament desigual respecte a l'R+D+I. Així, s'observa una pèrdua d'impuls en R+D, especialment pel que fa al personal dedicat a l'R+D. Les despeses internes en R+D del sector privat augmenten un 4,4 % l'any 2005 quan ho van fer al 12 % l'any 2004. Pel que fa al personal dedicat a l'R+D, aquest disminueix un 2,5 % l'any 2005 quan va augmentar un 14,1 % l'any 2004.

En canvi, en innovació, el creixement ha estat intens, protagonitzat fonamentalment per les grans empreses i per un canvi de tendència, de negatiu a positiu, de les PIMES. La taxa de creixement de les despeses en innovació passa del 5,4 % l'any 2004 al 13,6 % l'any 2005. Les grans empreses mantenen un creixement elevat de les despeses en innovació els anys 2004, amb un 26,6 %, i 2005, amb un 22,2 %. Les despeses en innovació de les PIMES passen de reduir-se un 13,8 % l'any 2004 a créixer un 2,1 % l'any 2005.

Es constaten alguns resultats diferents als esperats en relació amb la productivitat i la intensitat innovadora dels sectors industrials d'elevat contingut tecnològic. A Catalunya, l'any 2005 les manufactures de tecnologia alta te-

nen una productivitat superior (51.772,5 euros) a la de les manufactures de tecnologia mitjana-alta (44.341,1 euros) però la intensitat innovadora de les primeres (1,2) és inferior a la de les segones (3,6). Per una altra banda, entre els anys 2004 i 2005 s'observa que les manufactures de tecnologia mitjana-alta redueixen la seva productivitat (8,1 %) malgrat augmenten les seves despeses en innovació (21,1 %) i la seva intensitat innovadora (22 %).

Les sol·licituds de patents estan força estancades. El nombre de sol·licituds catalanes a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques és de 747 l'any 2005 i va ser de 743 l'any 2004. El pes de les patents catalanes en el total d'Espanya es redueix del 25,9 % l'any 2004 al 24,7 % l'any 2005.

Cal dir, però, que l'administració és el que ha fet el salt endavant més important en l'àmbit de l'R+D a Catalunya. El creixement, tant en despeses internes com en personal ha estat molt important. Tot plegat, ens ha permès reduir el diferencial existent respecte a la UE i apropar-nos als valors dels EUA i el Japó. Les despeses internes en R+D de l'administració han crescut l'any 2005 un 33,8 % i el personal dedicat a l'R+D ha crescut un 29,6 %. El pes de les despeses internes en R+D de l'administració sobre el PIB de Catalunya s'han situat l'any 2005 en el 0,15 %, a 0,09 punts percentuals de distància de la mitjana de la UE-25. Aquesta distància era de 0,19 punts percentuals l'any 2000.

El rol de la Universitat no ha estat tan expansiu com el de l'administració, amb un creixement del 13,2 % l'any 2005, lleugerament superior al del conjunt de sectors en despesa en R+D. Tot i així, hi ha algunes dades que poden avaluar-se com a engrescadores, tot i que algunes d'elles siguin una mica antigues, com és l'evolució dels documents citables, el nombre de patents o l'increment d'*spin-offs*.

2.3. LA BALANÇA COMERCIAL TECNOLÒGICA

L'evolució del saldo comercial amb l'estranger dels productes industrials de nivell tecnològic alt i mitjà-alt ha contribuït a la reducció del pes del dèficit comercial industrial respecte del PIB l'any 2006. El pes del dèficit comercial de productes industrials de nivell tecnològic alt sobre el total ha passat de l'1,7 % a l'1,6 % entre els anys 2005 i 2006, mentre que el pes dels productes de nivell tecnològic mitjà-alt ha passat del 4,7 % al 4,3 %. Aquestes partides de saldo són les úniques que han reduït la seva participació en el PIB. El dèficit comercial total de productes industrials sobre el PIB es redueix de l'11,5 % a l'11,2 % entre els anys 2005 i 2006.

2.4. LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ (TIC)

Les dades ens indiquen que el 2006 ha estat un any de creixement moderat de penetració de les TIC tant entre la població com entre les empreses. Entre els anys 2005 i 2006 el percentatge de llars amb ordinador passa del 61,2 % al 62,1 %, amb accés a Internet passa del 45,1 % al 48,1 % i amb telèfon mòbil passa del 88,5 % al 91,4 %. En relació amb l'equipament de les empreses, la tinença d'ordinadors es manté en nivells del 99 % entre els anys 2005 i 2006, l'accés a Internet passa del 94,2 % al 95,2 % i la disponibilitat de pàgina web passa del 50,5 % al 53,3 %.

L'anomenada "esclatxa digital" és manté, especialment entre la gent més gran i en l'entorn rural. El percentatge d'individus que han utilitzat Internet almenys 1 cop per setmana en els darrers 3 mesos disminueix a mesura que avança l'edat, des del 79,5 % entre les persones de 16 a 24 anys fins al 7,6 % entre les persones de 65 a 74 anys. Atenent a la grandària del municipi s'observa que a les poblacions de més de 100.000 habitants i a les capitals de província l'ús d'Internet correspon al 48,6 % de la població mentre que a les poblacions de menys de 10.000 habitants l'ús d'Internet entre la població es redueix fins el 38,2 %.

L'ordinador ja és una realitat a pràcticament tot l'univers d'empreses de 10 assalariats i més a Catalunya. Tot i així, l'assignatura pendent encara és disposar d'una plana web corporativa. A Catalunya l'any 2006 un 53,3 % de les empreses disposen de pàgina web mentre a la UE-25 aquest percentatge augmenta fins el 64 %.

Per sectors econòmics, el sector terciari treu més profit dels usos més avançats de les TIC (pàgina web, Intranet i xarxes externes). L'ús de pàgines web entre les empreses de serveis és del 59,8 %, l'ús d'Intranet és del 45,1 % i l'ús de xarxes externes és del 17,8 %, mentre que entre les empreses industrials aquests percentatges baixen fins el 47,8 %, 27 % i 8,5 %, respectivament.

Es manifesta una contradicció entre les dades de l'INE i les de la Generalitat pel que fa a l'e-govern i a l'e-aprenentatge. Segons les dades de l'INE hi hauria un estancament i fins i tot, ens alguns aspectes, un cert retrocés mentre que segons les dades de la Generalitat, hi hauria un augment de l'ús d'Internet per motius de relació amb les administracions públiques i d'educació.

L'e-commerce, tot i que de manera lenta, es va estenent entre les empreses i els ciutadans, especialment en el vessant de la compra. Destaca la despesa en viatges i en compra d'entrades per a espectacles en les compres dels ciuta-

dans per Internet. S'aprecia que un 33 % de les persones que utilitzen Internet per motius particulars compren per Internet i un 5,4 % venen. Entre els individus que compren, destaca que un 66 % fan compres amb finalitat de viatges i un 34,4 % fan compres d'entrades per a espectacles. Pel que fa a les empreses, el 13,8 % compren per Internet i el 2,6 % venen per Internet.

El 2005 ha estat un any de canvi de tendència en el sector manufacturer productor de TIC, donat que hi ha una clara millora de productivitat, tot i que s'ha seguit perdent ocupació. La seva productivitat augmenta a una taxa del 12,8 % i la seva ocupació es redueix un 4,3 %. El sector audiovisual participa activament d'aquest canvi de tendència. La seva productivitat augmenta a una taxa del 15,6 % i la seva ocupació es redueix un 1,8 %.

Pel que fa als serveis productors de TIC, han tingut una bona dinàmica quant a la productivitat, especialment el sector de les telecomunicacions. La productivitat dels serveis productors de TIC augmenta entre els anys 2000 i 2004 a una taxa mitjana anual del 8,8 % sent el sector de les telecomunicacions el que presenta la taxa més alta amb un 25,2 %.

3. MERCAT DE TREBALL, RELACIONS LABORALS, SEGURETAT I SALUT EN EL TREBALL

3.1. EVOLUCIÓ DEL MERCAT DE TREBALL

3.1.1. ACTIVITAT, OCUPACIÓ I ATUR A CATALUNYA¹

Durant l'any 2006, les estadístiques han mostrat un comportament més moderadament positiu del mercat de treball pel que fa a la creació d'ocupació, però no a l'increment de la temporalitat, respecte de les dades obtingudes l'any anterior.

És destacable l'aprovació, el 13 d'octubre passat, pel Consell de Ministres, de l'Informe anual de progrés 2006 del Programa Nacional de Reformes (PNR) recollint el seguiment de les mesures contemplades en el PNR 2005-2008, així com la seva actualització, essent significatiu que, de les 310 mesures recollides, el 52% han estat ja aprovades, el 39% es troben en un estat previ a la seva aprovació i únicament el 9% en fase d'estudi.

Pel que fa a la inactivitat, ha continuat la tendència a la seva reducció observada anys en anteriors. L'any 2006 aquesta constatació és vàlida per ambdós sexes, i la taxa d'inactivitat s'ha reduït un punt percentual respecte l'any 2005. No obstant això, la taxa d'inactivitat femenina (47,5%) continua sent més elevada que la masculina en tots els grups d'edat, principalment en les franges d'edat més avançades. En aquest sentit, s'observa que la causa més freqüent d'inactivitat és la jubilació (36,18%), seguida de les feines de la llar (29,58%).

La població activa a Catalunya s'ha vist incrementada en un 3,5% respecte l'any anterior. Per sexes, els homes suposen el 57% de les persones actives l'any 2006 a Catalunya, si bé l'activitat s'ha incrementat més en les dones que en els homes, en termes interanuals. Per franges d'edat, l'activitat s'ha incrementat més en les edats més avançades, principalment entre els homes. La taxa d'activitat ha augmentat quasi bé un punt sobre l'any anterior, essent

¹ Les dades d'activitat, ocupació i atur procedents de l'EPA, fan referència a la població de 16 anys i més, mentre que les obtingudes d'EUROSTAT estan calculades per a la població de entre 15 i 64 anys, a excepció de les corresponents a l'atur, que estan referides a la població de 15 i més anys. Aquest fet implica que aquestes variables mostrin valors significativament dispars en funció de que estiguin calculades amb una o altra font, i per tant, no són comparables.

actualment d'un 62,1%. És significatiu que la taxa d'activitat masculina sigui 20 punts percentuals superior a la femenina.

El creixement interanual de l'ocupació ha estat del 3,8%, front el 5,9% de l'any anterior. Per sectors econòmics, segueix la tendència dels anys anteriors, concentrant-se la major part de l'ocupació en el sector serveis, que representa el 62,4% de l'ocupació. Per sexes, s'observa l'any 2006 una desacceleració en el creixement de l'ocupació en ambdós col·lectius. El nombre de dones ocupades s'incrementa el 4,6% (l'any 2005 va ser un 7%) i, en el cas dels homes, va ser d'un 3,4% (un 5,2% l'any 2005). La taxa d'ocupació s'eleva fins al 58,1%, augmentant en un punt percentual. És 20 punts percentuals més alta entre els homes i és també més elevada en el col·lectiu d'entre 25 i 54 anys d'edat.

L'any 2006, el pes del treball a temps parcial ha estat del 11,7%, disminuint respecte l'any anterior, en que va ser del 12,4% en ambdós casos, trencant amb la tendència dels anys anteriors.

El total d'assalariats l'any 2006 s'ha vist incrementat en un 3,9% més que l'any anterior i la taxa de salarització és del 82,7%, similar a la de l'any anterior. Segons el tipus de contracte, els assalariats amb contracte indefinit mostren una lleu recuperació respecte l'any anterior, si bé tenen un creixement inferior (l'1,6%) al registrat pels assalariats amb contracte temporal (el 10,85). Pel que fa a l'anàlisi de l'ocupació segons sector públic o privat, s'observa un increment del 5,1% dels assalariats del sector privat, front a una disminució del 3,6% dels assalariats del sector públic.

La taxa de temporalitat ha estat del 26,4%, superior en quasi dos punts percentuals a la del 2005, essent superior en les dones i, tot i que ha augmentat paral·lelament tant en el sector públic (l'1,5%) com en el privat (l'1,6%), continua la tendència d'anys anteriors, essent major la corresponent al sector privat. En aquest sentit, s'ha de significar que la reforma laboral acordada pel Govern i els agents social ha tingut un impacte limitat sobre l'evolució de la taxa de temporalitat, ja que només és va reduïren set dècimes percentuals entre els dos darrers trimestres de l'any 2006.

La mitjana anual de registrats a la Seguretat Social ha suposat, en termes relatius, un increment de l'ocupació del 3,9%, per sota de l'increment de l'any 2005, principalment en el Règim General, el qual representa el 79,9 % del total de persones afiliades.

Pel que fa al nombre de persones aturades, segons dades de l'EPA, continua la tendència de reducció iniciada l'any 2004, essent, en termes interanuals, d'un 1,75%, encara que no tan accentuada com la de l'any 2005, afectant més a les dones.

La taxa d'atur ha disminuït respecte de l'any 2005, situant-se en el 6,6 %. Per sexes, les dones continuen tenint unes taxes d'atur més elevades, principalment el col·lectiu de 16 a 19 anys.

3.1.2. ANÀLISI COMPARATIVA DE L'EVOLUCIÓ DELS PRINCIPALS AGREGATS DEL MERCAT DE TREBALL A LES REGIONS DELS QUATRE MOTORS PER A EUROPA

L'any 2006, la taxa total d'ocupació i la taxa d'ocupació de les dones a Catalunya (de 16 a 64 anys) han assolit els objectius de l'EEO i se situen en el 72,1 % i en el 61,7 %, respectivament.

Si es comparen les taxes d'ocupació de les regions dels quatre motors europeus (Baden-Württemberg, Rhône-Alpes, Llombardia i Catalunya), s'observa que a Catalunya, l'any 2005, es situa en el 69,3%, només superada per Baden-Württemberg. En termes interanuals, el major creixement de la taxa d'ocupació es produeix a Catalunya (2,3 punts percentuals). Pel que fa a les taxes d'atur, la més baixa correspon a la regió de la Llombardia (4,1% de la població activa), seguida de Catalunya, amb un 7,0%.

3.1.3. LA CONTRACTACIÓ A CATALUNYA

Durant l'any 2006, la contractació continua la seva tendència a l'alça, representant un augment del 7,5% respecte l'any 2005. Del total d'aquests contractes, s'ha de significar que la contractació a través dels "contractes de posta disposició" efectuada per les empreses de treball temporal ha suposat un increment del 6,1% respecte l'any anterior.

L'aplicació de l'Acord laboral del 2006 ha representat un increment respecte l'any anterior en la formalització de contractes laborals indefinits d'un 38,3%, principalment pel que fa als contractes convertits en indefinits. Tot i això, els contractes laborals temporals representen el 83,5%² del total de formalitzats l'any 2006, amb un increment del 2,9 % en relació amb l'any anterior.

Analitzant la contractació per sectors econòmics, es pot assenyalar que tres quartes parts de tota la contractació realitzada es concentra en el sector serveis.

Pel que fa a la distribució dels contractes per gènere, els percentatges no han variat respecte l'any anterior, 52,8% homes i 47,2% dones, essent el contracte temporal el més utilitzat, en un 83,8%.

3.1.4. LA INCIDÈNCIA DE LA IMMIGRACIÓ EN EL MERCAT DE TREBALL

Segons dades de l'EPA, l'any 2006 hi ha hagut un augment generalitzat respecte de les persones actives, ocupades i desocupades estrangeres, en un 22,8%, 24,5% i 11,7%, respectivament. La taxa d'activitat de les persones estrangeres ha estat del 78,03%, la d'ocupació del 68,5% i la d'atur del 12,1 %.

Pel que fa a l'afiliació, el 12,4% del total de les persones afiliades a Catalunya són persones estrangeres, representant un lleuger augment respecte de l'any anterior, on es situaven en un 10,3%. En nombres absoluts, el creixement de l'afiliació en els estrangers ha estat més pronunciat que el creixement produït en l'afiliació a Catalunya.

A 31 de desembre de 2006, el 78,7% de les persones estrangeres estaven afiliades al Règim General, essent significativa també l'afiliació al Règim Especial de Treballadors Autònoms, amb un 7,2% i, al Règim Especial dels Treballadors de la Llar, amb un 10,9%. Per branques d'activitat, destaca una major afiliació en el sector de la construcció, seguit del comerç i la hoteleria.

² S'ha de tenir en compte que al llarg d'un mateix any, una mateixa persona pot formalitzar varis contractes laborals temporals, fet que contribueix a explicar aquest elevat percentatge.

Pel que fa a la contractació, el 85,6% del contractes celebrats amb persones estrangeres són temporals, i la majoria de durada inferior a un any. La taxa de temporalitat de les persones assalariades estrangeres és del 55,6%.

No obstant això, es significatiu l'augment del total de contractes indefinits, ja que quasi bé s'ha doblat respecte l'any anterior, com a conseqüència de l'aplicació de la reforma laboral. La distribució dels contractes segons els serveis econòmics mostra que la major part s'ha registrat en el sector serveis, i, en segon lloc, en la construcció.

3.2. LES POLITIQUES ACTIVES D'OCUPACIÓ

Les polítiques actives d'ocupació es troben l'any 2006 en un moment de transició entre el disseny i la gestió d'uns programes ideats als anys vuitanta i una reformulació que haurà d'efectuar-se per adaptar-los a la nova realitat del mercat de treball: la davallada de l'atur, creixement de l'activitat i l'ocupació, la incorporació de la dona al mercat de treball, l'arribada de la població immigrant.

L'aprenentatge permanent esdevé l'element clau per mantenir l'ocupabilitat de la població activa i amb aquesta finalitat l'Acord de la formació professional per a l'ocupació suscrit en data 7 de febrer de 2006 entre els agents socials i el Govern de l'Estat, contempla la integració de la formació per a persones en atur i ocupades en únic sistema.

Malgrat que gairebé el 27% de l'oferta que intermèdia el SOC és no qualificada, destaca que la resta correspon a ocupacions de certs nivells de qualificació. És, per tant, important aprofundir en els processos de qualificació de les persones en atur per poder donar resposta adequada a les ofertes de treball del SOC.

La xarxa Eures passa a ser un servei de referència pels empresaris que necessiten fer contractacions transnacionals. S'observa un augment considerable en les ofertes gestionades per la xarxa Eures en determinats sectors

A la formació ocupacional gestionada des del Departament de Treball destaquen el nombre d'alumnes d'Administració i Oficines" i de "Serveis a les Empreses". A la formació contínua gestionada pel Consorci de Formació Continua a Catalunya destaca la formació en informàtica i idiomes. Malgrat que aquesta concentració de formació en aquestes especialitats es correspon a

necessitats de formació transversal i a la realitat ocupacional de l'economia catalana cal reflexionar sobre la conveniència de diversificar les especialitats formatives i fer que l'oferta formativa s'ajusti a les necessitats de la demanda empresarial.

En relació amb els programes de desenvolupament local cal assenyalar que hi ha 24 pactes territorials vigents a Catalunya al 2006, per tant és un programa i una manera de gestió de les PAO ben consolidat arreu de Catalunya

3.3. RELACIONS LABORALS

3.3.1. LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA A CATALUNYA

El nombre total d'acords col·lectius l'any 2006 va ser de 1.038, destacant el nombre de convenis col·lectius (920 sobre un total de 1038) i, segons l'àmbit de negociació, el 84% del total d'acords són d'empresa. En aquest sentit destaca que la majoria dels acords signats són de vigència plurianual.

Segons l'anàlisi de les dades, la majoria d'empreses i treballadors estan afectats per acords sectorials.

Pel que fa al sector d'activitat econòmica, el sector dels serveis és el que compta amb un nombre més elevat d'acords.

La jornada anual mitjana pactada l'any 2006 ha estat de 1.764 hores/any. Atenent a l'àmbit funcional, es constata que en els convenis de sector la jornada pactada és superior que en els convenis d'àmbit d'empresa, tendència ja observada anys anteriors.

L'increment salarial mitjà pactat l'any 2006 ha estat d'un 3,2% i, un cop feta la revisió salarial ha estat d'un 3,4%.

La major part de clàusules novadores dels acords tracten temàtiques relatives a conciliació de la vida laboral i familiar i polítiques d'igualtat i no discriminació, flexibilitat en la jornada i horaris.

3.3.2. HORES NO TREBALLADES

El nombre d'hores no treballades durant el quart trimestre del 2006 ha estat de 67,1 hores per treballador, amb un increment de 5,8 hores respecte del quart trimestre de l'any anterior. Segons la causa, la gran majoria d'hores no treballades (52,2 hores) corresponen a vacances, festius i ponts no recuperables. La resta, 14,9 hores, corresponen a causes ocasionals, essent els principals motius la incapacitat temporal i maternitat (12,2 hores), seguida dels permisos remunerats (1,1 hores), absentisme no justificat (0,5 hores), formació (0,4 hores), activitats de representació sindical (0,3 hores) i altres motius (0,2 hores). Segons el sector econòmic, la indústria és el sector amb un nombre major d'hores no treballades per treballador, seguit del sector serveis.

3.3.3. CONFLICTIVITAT LABORAL

A diferència de l'any anterior, el nombre de vagues s'ha reduït en l'11,3%, així com també el nombre de jornades i hores no treballades, en aquest cas en un 14,6%, tot i que el nombre de persones treballadores participants s'ha incrementat considerablement.

L'índex d'incidència de les vagues aquest any ha estat molt superior al dels anys anteriors, ja que se situa en un 51,2% enfront d'un 35% l'any 2005.

El nombre d'expedients de regulació d'ocupació tramitats davant l'autoritat laboral s'ha reduït respecte l'any anterior, així com també el nombre de persones treballadores afectades.

Respecte les empreses sotmeses a procediment concursal, hi ha hagut un increment de l'1,6%. La major part de les empreses concursades a Catalunya són societats de responsabilitat limitada, i quasi tres quartes part tenen com activitat econòmica principal la indústria i energia.

Les conciliacions individuals realitzades per l'autoritat laboral continuen la seva tendència a la disminució ja observada en anys anteriors, essent aquest descens l'any 2006, molt superior al de l'any anterior, que va ser de l'1,7%, amb la única particularitat de les conciliacions per sancions, ja que són les úniques que s'han incrementat respecte l'any anterior, i ho han fet en un 8,3%

Pel que fa al nombre de conciliacions col·lectives, aquestes han tingut un decrement del 12,1%, però un augment del 8,9% de les empreses afectades i un augment del 88,3% dels treballadors afectats.

Respecte del total de les mediacions dutes a terme per l'autoritat laboral catalana, hi ha hagut una lleugera disminució respecte de les produïdes durant l'any 2005.

Pel que fa als expedients tramitats pel Tribunal Laboral de Catalunya hi ha hagut un augment d'un 10,4%, així com el nombre d'empreses afectades s'ha duplicat i els treballadors afectats s'han incrementat en un 71,4%.

3.3.4. POLITIQUES DE RECOL·LOCACIÓ

En els darrers anys, les polítiques de recol·locació han adquirit importància en el conjunt de polítiques d'ocupació i, en aquest sentit, la Comissió Europea proposa, el mes de març del 2006, la creació d'un nou fons europeu d'adaptació a la globalització que tingui com a objectiu un tractament individualitzat a les persones afectades per processos de deslocalització.

Els darrers anys, l'ús dels serveis de recol·locació s'ha estès, d'una banda com a conseqüència dels processos de deslocalització i, per l'altra, pel debat endegat sobre la reforma de les polítiques actives d'ocupació que les ha d'adaptar al nou context del mercat de treball, potenciant les polítiques de prevenció de l'atur i la ràpida incorporació al mercat de treball. En aquest sentit, s'han d'enfortir i impulsar els serveis públics d'ocupació per a que incrementin les seves taxes d'intermediació i siguin més eficaços.

3.4. SEGURETAT I SALUT LABORAL

La sinistralitat ha augmentat respecte l'any anterior, incrementant-se el nombre d'accidents en jornada de treball en un 1,6% i en un 6,7% pel que fa als accidents in itinere. Per contra, les malalties professionals presenten un descens del 26,4% respecte l'any anterior.

En general, els accidents en jornada de treball s'incrementen en un percentatge inferior al creixement de l'afiliació (3,9%). Tot i això, els accidents laborals en jornada de treball amb baixa, que suposen la meitat dels accidents en jornada, mostren en conjunt l'any 2006 un augment del 6,7% respecte a

l'exercici anterior, trencant així la disminució progressiva que havia tingut lloc els darrers anys.

Segons la gravetat dels accidents en jornada amb baixa, destaca l'augment dels accidents lleus i mortals, sobretot d'aquests últims, els quals han tingut un increment respecte de l'any anterior del 40,2%, mentre que el nombre d'accidents greus manté constant la tendència a la baixa.

Les dades de sinistralitat mostren que majoritàriament els accidents són patits per homes (tres de cada quatre accidents), seguint la pauta que s'ha vingut observant des de l'any 2001. No obstant això, les dones tenen més accidents lleus que els homes i enguany els seus accidents mortals han augmentat en el 75% (4 dones mortes al 2005 i 7 al 2006), més que l'increment registrat per al conjunt de població (40%) .

Pel que fa al sector econòmic, l'evolució respecte a l'any anterior mostra un creixement del nombre total d'accidents en tots els sectors. Tot i això, la variació interanual que més augment registra es troba al sector de la construcció (14,4,% més) i la menor a la indústria (2,6% més).

Si s'analitzen les dades segons els índexs d'incidència s'observa que els sectors no guarden la mateixa gradació que si es fa amb els nombres absoluts d'accidentabilitat, ja que per a la totalitat dels accidents en nombres absoluts el sector amb més accidentabilitat és el de serveis, en canvi, els índexs d'incidència mostren que el sector que presenta un grau més alt d'accidentabilitat és el de la construcció, seguit de la indústria.

L'índex d'incidència de la totalitat dels accidents (5.950) està lleugerament per sota de la mitjana estatal, que se situa enguany en 6.030. Pel que fa al conjunt d' accidents, l' increment registrat als índex d' incidència ha estat del 2,5% , principalment pel que fa als accidents lleus i mortals.

L'evolució dels accidents in itinere presenta una augment respecte de l'any anterior, en un 6,7%.

La taxa d'incidència de les malalties professionals registrades l'any 2006 mostra una progressió al descens, essent la principal causa de baixa les de tipus muscular.

4. SITUACIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM A CATALUNYA

4.1. MARC NORMATIU

Des del punt de vista normatiu, tot i l'aprovació d'algunes normes amb incidència en el col·lectiu de treballadors autònoms, l'any 2006 destaca per l'aprovació del Projecte de llei de l'Estatut del treball autònom, que quan superi el tràmit parlamentari corresponent, constituirà una novetat en dret comparat atès que té per objecte ser una norma marc pel treball autònom.

4.2. ANÀLISI DE LA FIGURA DE L' AUTÒNOM SEGONS TIPOLOGIES I SECTORS D'ACTIVITAT A CATALUNYA.

Segons les estimacions de l'EPA, l'any 2006 els autònoms augmenten en unes 22.000 persones i suposen el 17,3% del total de treballadors ocupats a Catalunya. Aquest darrer registre no ha variat respecte l'any anterior, atès que el ritme de creixement dels autònoms (3,95%) és pràcticament el mateix que el dels assalariats i el dels ocupats. Els registres d'autònoms pròpiament dits de la Seguretat Social donen però una caiguda del nombre total d'autònoms, per bé que si considerem tots els treballadors per compte propi que cotitzen, el col·lectiu mostra un lleuger increment del 0,68%.

De fet, les noves incorporacions des del 2005 fins al 2006 als autònoms, segons estimacions EPA, es concentren equitativament en les figures de l'empresari amb i sense assalariats. Això fa que continuï augmentant el pes dels autònoms amb assalariats. Amb dades de la Seguretat Social, els total d'autònoms augmenten també però els autònoms pròpiament dits disminueixen, fet que s'entendria si es té en compte precisament aquest increment persistent dels autònoms amb assalariats que ens mostren les estimacions EPA, sempre i quant la propensió a crear empreses societàries per part dels autònoms amb assalariats fos més alta que la dels autònoms sense assalariats. Aquest fet evidenciaria un canvi també en la composició del col·lectiu d'afiliats a la Seguretat Social.

L'aportació al creixement total del nombre d'autònoms homes ha estat molt positiva (116%) mentre que la de les dones disminueix en termes nets i, a diferència del període analitzat en el darrer informe, fan una aportació negativa

del 2005 al 2006 (-16%). Pel que fa a afiliació a la Seguretat Social, tot i caure tant homes com dones en termes absoluts, les dones cauen també en termes relatius atès que la seva reducció és més elevada que la dels homes.

En la distribució relativa dels autònoms per grans sectors augmenta el pes de la construcció i es redueix el pes de la indústria, atès que els autònoms augmenten en tots els sectors tret de la indústria. Si comptabilitzem només els autònoms pròpiament dits afiliats a la Seguretat Social només augmenta el nombre d'afiliats al sector de la construcció, i cau a la resta.

Pel que fa a les afiliacions a la Seguretat Social, els autònoms pròpiament dits que cotitzen per la mínima han augmentat encara més el seu pes relatiu fins a suposar el 77,9% del total del col·lectiu. Paral·lelament, i tot i que encara suposen només el 5,7%, ha augmentat la proporció d'estrangers entre els autònoms pròpiament dits afiliats a la Seguretat Social.

Finalment, l'aportació al creixement total dels autònoms continua essent més alta per aquells nivells d'estudis assolits més elevats, cosa que fa pujar el nivell mitjà de formació del col·lectiu. En la distribució relativa dels autònoms segons ocupació el major pes es correspon a la categoria de personal directiu (34%) seguida de la categoria que aplega els artesans i els treballadors qualificats (17%).

Recapitulant i per concloure, pel que fa a l'evolució del treball autònom la primera constatació és que es manté el nombre d'autònoms respecte del total d'ocupats. Les tendències i característiques del col·lectiu d'autònoms són pràcticament les mateixes a les dels anys 2004 i 2005. L'únic element que cal tenir en compte és que el nombre de dones tendeix a caure l'any 2006, fet que caldrà contrastar en properes estimacions atès recentment s'ha produït un canvi metodològic.

Per tant el perfil de l'autònom continua essent:

- un home,
- que treballa a temps complet,
- empresari preferiblement sense assalariats,
- de mitjana edat,
- que treballa al sector comerç, tot i que les activitats de la construcció i els serveis a les empreses i immobiliaris continuen creixent força en termes de treballadors per compte propi.

Aquest perfil no varia, en allò que resulta constatable, atesa la informació disponible, pel col·lectiu d'autònoms pròpiament dits.

4.3. LA PROTECCIÓ SOCIAL DELS AUTÒNOMS

L'any 2006 a Catalunya augmenta un 2,6% la mitjana anual d'afiliats al Règim especial de treballadors autònoms (RETA) a Catalunya, mantenint-se, però, la desacceleració del creixement iniciada l'any anterior i que també es dona a Espanya. En la resta de règims que inclouen treballadors per compte propi, Règim especial de treballadors del mar (REM) i Règim especial agrari (REA) disminueix el nombre d'afiliats, un -4,5 % i un -6,2%, respectivament.

Els afiliats al RETA representen un 16,8% del total d'afiliats a Catalunya. El percentatge dels afiliats a la resta de règims que incorporen treballadors per compte propi és molt inferior, 0,61% al REA i 0,02 % al REM respectivament.

Pel que fa al pes dels afiliats a règims que incorporen treballadors per compte propi en relació amb el total d'afiliats a Espanya en aquests mateixos règims, el 2006 es constata una disminució lleugera, que es dona també en la relació del total d'afiliats a Catalunya amb el total d'afiliats al sistema de la Seguretat Social a Espanya, que passa del 18% al 17,8%.

D'altra banda, a 31 de desembre del 2006, els afiliats al RETA que perceben pensions contributives augmenten un 2,5% respecte el 2005 i representen un 13,42% del total de pensions reconegudes a Catalunya. Els afiliats al REA per compte propi que perceben prestacions contributives representen un 4,9% del total de pensionistes a Catalunya.

L'import mitjà de les pensions contributives percebudes pels afiliats al RETA a Catalunya a 31 de desembre del 2006 és de 473,9 euros, un 5,9% més que l'any anterior i molt similar a l'import mitjà de la pensió que perceben la totalitat d'afiliats al RETA a Espanya, que és de 474,9 euros.

Pel que fa als pensionistes afiliats al REA per compte propi, l'import mitjà de la pensió és de 411,3 euros molt similar a l'import mitjà de la pensió que perceben la totalitat d'afiliats al REA per compte propi a Espanya, que és de 419,9 euros.

Ambdós imports mitjans són inferiors a l'import de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya que per al 2006 es fixa en 509,8 euros mensuals.

4.4. MESURES DE FOMENT DE L'ACTIVITAT EMPRENEDORA

MESURES EN L'ÀMBIT ESTATAL

L'any 2006 ha incrementat el 45 % el nombre de beneficiaris que capitalitzen la prestació d'atur a Catalunya. Aquest creixement ha estat més intens que a nivell estatal (on ha estat del 39,2 %). El pes dels autònoms sobre el total de beneficiaris continua creixent (també a Catalunya, amb una intensitat superior que a l'Estat). El nombre de beneficiaris que es constitueixen com a socis de cooperatives també han crescut, mentre que els de societats laborals han davallat.

El mode de capitalització majoritari és la cotització a la Seguretat Social, inclosa la procedent de capitalització parcial, amb el 73,6 % dels beneficiaris totals a Catalunya. Aquesta modalitat de capitalització de la prestació, mitjançant les cotitzacions a la Seguretat Social, és majoritàriament escollida pels que es constitueixen com a autònoms, atès que aquest col·lectiu representa el 97,6 % dins d'aquest mode de cobrament, tenint les altres dues activitats una presència residual. La distribució és similar en la modalitat de capitalització parcial. En canvi, entre els beneficiaris que han optat per la capitalització total de la prestació el 8,3 % són autònoms, els socis de cooperatives representen el 47,3 % del total i els de societats laborals el 44,4 %.

En funció del sexe del beneficiari, s'aprecia com a Catalunya predominen els homes sobre les dones, atès que els primers representen el 75,5 % del total. Aquesta distribució varia segons l'edat: els menors de 25 anys presenten una distribució una mica més igualitària que a nivell general.

Pel que fa a les SLNE creades des de l'any 2003, Catalunya en concentra el 7,1 % del total estatal. Cal destacar que el procediment de constitució telemàtic no és el majoritàriament seguit en la majoria de comunitats autònomes.

MESURES EN L'ÀMBIT AUTONÒMIC

El nombre d'empreses creades a través del Servei de Creació d'Empreses, així com els llocs de treball creats han davallat de manera significativa respecte l'any anterior (amb variacions properes al 15 %). D'altra banda, es confirma la tendència ja apuntada els anys anteriors segons la qual la forma jurídica majoritària que presenten les noves empreses creades és la de l'empresari individual.

Pel que fa a les subvencions a la promoció de l'ocupació autònoma que atorga el Departament de Treball, cal destacar que les subvencions financeres representen més de les tres quartes parts del total, seguides per les rendes de subsistència i les d'assistència tècnica.

D'altra banda, els homes reben un major percentatge de l'import atorgat en comparació amb el seu pes en total de beneficiaris.

La finalitat del programa "Empreses qualificades d'innovació i ocupació (I+O) és impulsar nous projectes empresarials innovadors en certs sectors productius i alhora fomentar la creació de llocs de treball estables. L'any 2006 gairebé el 50 % de les subvencions van destinades al suport a la contractació indefinida i el 26,5 % són ajudes financeres.

Pel que fa a la comparativa que s'ha realitzat de les mesures de foment de l'ocupació autònoma de les diferents CCAA, s'aprecia com les mesures centrades en el suport a la creació d'empreses concentren la major part de les iniciatives autonòmiques. D'altra banda, l'existència de plans específics per autònoms en algunes comunitats explica l'amplitud de les mesures que es duen a terme. Els darrers anys s'aprecia un increment significatiu d'aquestes mesures, atès que l'EEO concep l'autoocupació com una via per crear ocupació.

5. CONDICIONS DE VIDA I BENESTAR SOCIAL

5.1. DINÀMICA DEMOGRÀFICA

La població europea ha crescut, entre l'1 de gener de 2005 i l'1 de gener de 2006, en 2.044,7 milers de persones i ha assolit els 463.523,4 milers d'habitants. Aquest creixement és degut majoritàriament a la contribució de la immigració, així com a una lleugera recuperació de la fertilitat. No obstant, l'augment relatiu de la població en el període esmentat (el 0,4%) ha estat inferior al del període anterior, que va ser del 0,5%.

Per comunitats autònomes, Catalunya és la que registra un augment més elevat de població en termes absoluts, entre l'1 de gener del 2005 i l'1 de gener del 2006, així com de la població estrangera.

La població resident a Catalunya l'1 de gener del 2006 és de 7.134.697 persones, de les quals 913.757 són de nacionalitat estrangera. D'altra banda, el pes relatiu de la població resident a Catalunya respecte al total estatal és del 16% i segueix la seva tendència ascendent dels anys anteriors, probablement degut a la contribució de la immigració.

La taxa de natalitat consolida la seva recuperació, i se situa en l'11,57% l'any 2005, front al 11,41% de l'any anterior. Aquesta consolidació es deu a la recuperació de l'indicador de fecunditat, principalment per l'increment de dones immigrants en edat fèrtil.

Pel que fa a l'estructura de la població, les franges d'edat més nombroses a Catalunya l'any 2006 són les que corresponen a les edats entre els 25 i 39 anys, tot i que destaca l'augment de la població de 65 anys i més i el sobreenvelliment, principalment de dones.

L'anàlisi de l'evolució entre els anys 2001 i 2006 mostra que el pes de la població estrangera s'ha triplicat, passant del 4,0% al 12,8%.

Les tendències migratòries s'han anat consolidant aquest 2006, especialment dels països que tenien forta presència a Catalunya, com ara el Marroc, equatorians, romanesos, colombians, argentins i bolivians.

L'estructura demogràfica per edats, segons el continent al qual pertany cadascuna de les nacionalitats dels estrangers residents a Catalunya, mostra unes diferències notables pel que fa a l'edat mitjana de la població, ja que si bé la població total de Catalunya té una edat mitjana de 40 anys, i l'espanyola de 42 anys, l'estrangera és molt més inferior, de 31 anys.

Catalunya es manté com la Comunitat Autònoma amb més nombre de targetes o autoritzacions de residència. Enguany, el creixement del nombre de targetes ha estat del 6,5% respecte al 31 de desembre de 2005, amb una diferència segons el règim d'aplicació: en el règim comunitari hi ha hagut un increment del 14,6% i en el general, del 4,5%. No obstant això, cal assenyalar que el creixement general ha estat molt per sota de la mitjana registrada a nivell d'Espanya, així com de l'increment registrat anys anteriors.

5.2. SALUT

En les societats socialment desenvolupades, la salut i la qualitat de vida són una prioritat. En aquest sentit, les polítiques públiques de salut són determinants per garantir la salut dels ciutadans, a més d'un destacat instrument de cohesió social ja que la salut és l'element de la vida més apreciat i més valorat. Per assolir uns elevats nivells de salut, el sistema sanitari s'organitza, fonamentalment en tres eixos bàsics d'actuacions: l'assistència hospitalària, l'atenció primària i la salut pública. A grans trets, els dos primers concentren les actuacions de restabliment de la salut i el tercer eix concentra la prevenció de les malalties i el foment de la salut.

L'any 2006 destaca per l'aprovació de diversos Plans directors en diferents àmbits de la salut, amb l'objectiu d'incidir molt més en la prevenció, el diagnòstic i tractament, la rehabilitació, la recerca i la tecnologia, per tal d'aconseguir reduir el nombre de malalts i morts a Catalunya.

L'objectiu del Departament de Salut ha estat el d'instaurar un model sanitari que integri i prioritzi la salut pública (inclosa la salut laboral, mediambiental, alimentària, atenció sanitària i els serveis sanitaris i socials d'atenció a la dependència).

Un dels problemes que afecta a tots els països en vies de desenvolupament, és l'envelliment demogràfic, ateses les seves repercussions, sobretot econòmiques, socials, laborals i sanitàries. Aquest fenomen, conseqüència del descens de la mortalitat gràcies a les millores en salut, juntament amb un augment de l'esperança de vida, í amb una disminució de la fecunditat i natalitat, determina l'adopció de noves estratègies, per tal de procurar un envelliment saludable, adaptar el sistema a la realitat amb una porta única als recursos socio-sanitaris, adequar l'oferta a la necessitat, externalitzar prestacions, limitant aquelles que no siguin efectives, i incentivant els programes per a processos crònics.

Segons l'Enquesta de Salut de Catalunya de 2006, el 80% de la població catalana declara que la seva salut és, en general, bona o molt bona, essent significativa la proporció de dones que consideren que la seva salut és dolenta, que duplica la dels homes. En aquest sentit, malgrat observar-se canvis positius pel que fa als hàbits i factors determinants de la salut, encara hi ha àmbits de millora com el sedentarisme, el tabaquisme i el consum d'alcohol entre els joves.

Tot i el bon resultat del sistema sanitari, les principals causes de mort continuen sent, en primer lloc, les malalties del sistema circulatori, els tumors i, en tercer lloc, les malalties del sistema respiratori.

S'ha de destacar la millora en la gestió de les llistes d'espera i l'esforç dels professionals que han possibilitat que s'hagi reduït el nombre de persones a l'espera de sotmetre's a una intervenció quirúrgica en un 10,66% respecte del 2005.

Pel que fa a la durada de l'espera, el temps que triguen els catalans a operar-se, es va reduir l'11,50% respecte del 2005, amb un temps mig de resolució de 4 mesos.

Pel que fa a les proves diagnòstiques, l'any 2006 el Departament de Salut es va comprometre que, a 31 de desembre de 2006, un total de dotze proves diagnòstiques tindran un temps d'espera màxim garantit de 90 dies.

L'any 2006, el Govern de la Generalitat ha destinat a la sanitat catalana un total de 7.948,65 milions d'euros, és a dir, un 10,16% més que durant l'últim exercici. Les assignacions estan dirigides principalment a millorar les prestacions i serveis públics, augmentant la qualitat de vida dels ciutadans, evitant riscos d'exclusió de col·lectius i fomentant la igualtat de gènere, així com potenciant la inversió en infraestructures, amb el foment de la recerca i la innovació.

5.3. EDUCACIÓ

Els darrers anys la preocupació per millorar l'educació de la societat europea s'ha convertit en una prioritat de la política europea i dels Estats membres. Es considera que la incorporació del concepte "formació al llarg de la vida" és cabdal per assolir l'objectiu principal de l'Estratègia Europea per a l'Ocupació, que l'economia europea sigui la més competitiva i socialment cohesionada del món. En aquest context, s'ha de situar el programa europeu "Educació i formació 2010", la Llei orgànica d'educació aprovada el 2006 i el Pacte nacional per a l'educació signat el 2006 a Catalunya.

El Pacte nacional per a l'educació fa una diagnosi del sistema educatiu a Catalunya i assenyala els grans reptes de futur tot fixant mesures concretes, temporalitzades i pressupostades que, entre d'altres, tenen a veure amb la millora de la qualitat de l'escola catalana; l'avenç en la igualtat d'oportunitats i, l'increment de la inversió pública destinada a l'educació

Un aspecte molt important a destacar del Pacte és que conté el compromís del Govern d'assolir en un termini de sis anys una inversió progressiva i sostinguda del 6% del PIB en educació. Aquesta major inversió ha de permetre actuar en diferents fronts i donar resposta a tots aquells nous requeriments que planteja l'educació, com és el cas de l'adequació a les necessitats horàries i de serveis a les famílies o la necessitat d'avançar cap a una única xarxa de centres, amb mateixos drets i obligacions.

En el curs 2005-2006 hi han hagut 1.175.156 alumnes matriculats a Catalunya des de l'ensenyament infantil a la secundària postobligatòria. Pel que fa a l'educació infantil i obligatòria s'ha registrat un increment de 43.790 alumnes des del curs acadèmic 2003-2004 que s'ha concentrat significativament en els centres públics. Les taxes d'escolarització dels 0 als 5 anys a Catalunya són elevades, del 52,8% als 2 anys i del 100% a partir dels 3 anys.

També cal destacar l'evolució experimentada en el curs 2005-2006 en la contractació de professorat en els centres públics, 2.528 professors més en tots els nivells educatius, esforç que ha estat més intens en els nivells educatius d'infantil i primària.

L'ESO, que és una de les etapes educatives que concentra alguns dels problemes detectats al sistema educatiu, mostra una evolució positiva pel que fa al percentatge d'alumnes que superen l'ESO en el període 2003-2005, que malgrat tot cal millorar.

En relació amb els estudis secundaris superiors es manté la caiguda d'alumnes al batxillerat, 4.854 alumnes menys des del curs 2003-2004 i un increment en els cicles formatius de 1.023 alumnes.

L'increment d'alumnat a la formació professional és encara poc significatiu i, caldrà esperar els resultats que s'obtinguin de les polítiques endegades per estendre aquesta formació.

Finalment, cal assenyalar l'increment sostingut d'alumnes estrangers que al 2005 representen el 10,2% del total d'alumnes no universitaris.

Pel que fa a l'ensenyament universitari, el curs 2005-2006 manté la tendència de reducció d'alumnes matriculats, 1.847 estudiants menys que l'anterior que es concentra a les universitats públiques

En l'exercici 2006 la Generalitat preveu gastar aproximadament 5 mil milions d'euros en educació, el 16,8 % del pressupost, el 2,6 % del PIB, destinant-se un 80,7 % de la despesa pressupostada a educació no universitària, i 16,6 % a educació universitària.

En els anys 2003-2005 ha crescut l'esforç de despesa per alumne de la Generalitat tant en educació no universitària com en educació universitària.

En els anys 2003-05 la distribució de la despesa del Departament d'Educació entre centres públic i concertats es manté relativament estable, amb un lleuger increment del pes de la despesa en centres públics.

El 2005 el Departament d'Educació destinà el 49,6 % dels seus recursos a l'educació secundària, el 44,3 % a infantil de segon cicle i primària, i un 1,6 % de la seva despesa a infantil de primer cicle.

El cost per alumne en el sistema d'universitats públiques catalanes ha crescut a una taxa del 8,6 % anual acumulativa en els anys 2003-2005 i es situa en 6.789 euros per alumne l'exercici 2005.

Els anys 2002-2005 les universitats públiques catalanes han finançat el 74,2% de la seva despesa no financera amb les transferències rebudes, i el 22,7 % amb ingressos propis.

Les universitats públiques catalanes, després de l'operació de cancel·lació del deute per part de la Generalitat l'any 2004, presenten l'exercici 2005 una situació conjunta d'equilibri en els seus comptes.

L'octubre del 2006, la Generalitat signa amb les universitats públiques catalanes el Pla de Finançament per a la Millora de les Universitats Públiques Catalanes, amb la finalitat de dotar-les d'un finançament adequat a les seves necessitats i millorar el seu funcionament.

En els anys 2003-2005 es redueix lleugerament la dispersió entre universitats públiques catalanes de les transferències corrents i inversions per alumne executades per la Generalitat.

5.4. HABITATGE

La construcció d'habitatges el 2006 manté el ritme expansiu dels tres anys precedents, amb un creixement en termes reals del valor de la construcció residencial del 8 % que representa, com en anys anteriors, el 35% del valor de construcció de tot el sector de la construcció, a la vegada que s'incrementa, en un 15%, el nombre d'habitatges iniciats de nova construcció (127.117 nous habitatges).

Les necessitats de nous habitatges principals, al voltant de 42.000 per any, queden superades de llarg pel ritme de construcció. Aquest fet indica que la demanda d'habitatges de rotació, d'inversió, i de segona residència segueixen essent components que pressionen en el mercat.

El patró de construcció s'està intensificant des del 2003 en les comarques interiors de Catalunya. L'any 2006 aquesta intensificació ha estat més acusada.

En el mercat d'habitatge lliure es detecten el 2006 alguns elements de frenada del fort procés expansiu dels darrers anys que poden estar indicant una certa contenció en la demanda agregada dels nous habitatges, tot i que en un context on el nombre d'hipoteques constituïdes se segueix incrementant, fins a 240.498, el 6,2% més que el 2005.

Així, s'observa un increment del 43,6 % dels habitatges en oferta per al conjunt de Catalunya. Un altre element a considerar és que, si bé el preu del m² construït segueix creixent en taxes de dos dígitos en tot el territori (18,8% de mitjana), s'observa una desacceleració d'aquest respecte el 2004 i el 2005 (gairebé 5 punts percentuals menys). A més, és fa palès un cert increment en la dificultat de comercialització dels habitatges, com és que els mesos transcorreguts per vendre una promoció s'incrementa, en termes mitjans, dels 14 mesos del 2005 als 19 de 2006, o que es redueix el percentatge d'habitatges d'una promoció venuts el primer mes, del 7% al 5,3%.

Els preus de l'habitatge a Catalunya s'han incrementat més de cinc vegades per sobre de l'increment dels salaris (3,9 %) i del dels preus al consum (3,7 %) de l'economia catalana el 2006. A la vegada el tipus mig dels préstecs hipotecaris ha passat del 3,28 %, l'any 2005, al 4,17 %, el 2006. La combinació

d'aquests elements ha comportat, un any més, i de forma més acusada que en anys precedents, un increment de l'esforç de compra d'un habitatge nou.

En el mercat d'habitatge de segona mà també s'observen creixements de dos dígitos en els preus, que indiquen l'existència, encara, d'unes fortes expectatives de negoci. Tot i així, també té lloc una desacceleració del preu mitjà de venda fora de l'àmbit de la ciutat de Barcelona, on el preu creix en mitjana el 17,4 % respecte al 2005.

El mercat de lloguer segueix creixent el 2006, amb un increment dels nous contractes del 7,3 % i amb una evolució a l'alça del lloguer anual mitjà que se situa pel conjunt de Catalunya en els 779,8 euros al mes, accelerant-se la seva taxa de creixement fins al 12,9 %.

L'exercici 2006 l'1,3% del pressupost de la Generalitat de Catalunya es destina a la política de despesa d'habitatge. El 55,1% d'aquesta despesa es destina a inversions reals.

L'exercici 2006 la promoció d'habitatge protegit de nova construcció ha estat de 7.226 habitatges, amb un creixement del 9,3 % respecte del 2005, i malgrat superar la mitjana de 6.667 habitatges protegits iniciats anualment en el període 1996-2003, aquest esforç no ha estat suficient per fer front a les necessitats d'una part cada vegada més gran de la població amb dificultats per accedir a l'habitatge.

En un context d'expansió del sector, el pes d'aquest tipus de promocions sobre el total de promocions lliures i protegides, després d'haver-se recuperat modestament l'any 2004, s'ha tornat a reduir progressivament fins a representar el 5,7 % del total, lluny encara del 9,4 % del període 1996-2003. O lluny dels percentatges de promoció protegida assolits el 2006 en comunitats autònomes com ara Navarra (36,4 %), la Comunitat de Madrid (25,9 %), Aragó (25,6 %), o el País Basc (25,2 %).

Pel que fa a la tipologia de promocions protegides, els habitatges iniciats protegits socials estrictes després de recuperar pes el 2005 tornen a perdre'n, i representen el 33,3% del total.

Així mateix, el 2006 perden pes els habitatges iniciats protegits de lloguer, que passen a representar el 33,9% del total, quan el 2005 havien representant el 49,5%.

5.5. PROTECCIÓ SOCIAL

Es va aprovar la Llei de prestacions socials de caràcter econòmic, la qual va recollir l'indicador de suficiència econòmica de Catalunya que, per primera vegada té en compte el diferencial de preus de Catalunya respecte a Espanya, per sota del qual es considera que no es pot viure amb dignitat.

L'Estat espanyol se situa molt lluny de la mitjana de la UE en protecció social, prop de 8,3 punts percentuals per sota. No obstant això, la despesa augmenta l'any 2006 un 8,1% respecte de l'any anterior, seguint la tendència dels anys anteriors, de tal manera que actualment pot afirmar-se que prop de la meitat de la despesa dels pressupostos generals consolidats de l'Estat per al 2006 es van destinar a l'àrea d'actuacions de protecció i promoció social, i d'aquests, el 66% es destinen al pagament de pensions, principalment les de caràcter contributiu.

D'altra banda, els usuaris dels serveis socials creixen l'11% més que l'any anterior, principalment en dos col·lectius, en els immigrants (35%) i les persones grans (16%).

Pel que fa a l'import mitjà de les pensions, continua també la tendència d'anys anteriors, en el sentit que l'import mitjà creix per sobre de l'augment de l'IPC, sobretot pel que fa a les pensions d'incapacitat permanent i viduitat.

Del total de pensions contributives, s'observa un increment respecte de les pensions per incapacitat. No obstant, les pensions per jubilació són les que major pes tenen sobre la resta de pensions. En aquest sentit, el 20,6% de la població catalana era beneficiària d'una prestació contributiva. En general, com a beneficiaris d'una prestació contributiva, i els homes d'edats compreses entre els 55 i 65 anys superen a les dones en un 3,3%.

La cobertura de les prestacions no contributives és del 0,8% de la població catalana. El nombre de beneficiaris de dites pensions va disminuir un 0,8% respecte a l'any 2005, tant les que corresponen a jubilació com a invalidesa.

Pel que fa a la prestació per maternitat, Catalunya és una de les comunitats autònomes amb major nombre de permisos per maternitat, si més no, ha disminuït el número de pares que es van acollir aquests permisos.

Les prestacions per incapacitat temporal derivades de contingències comuns van augmentar en 351 respecte l'any 2005, però va disminuir la durada mitjana.

La despesa pública de l'Estat en atenció a la dependència és del 0,3% del PIB, per sota de la mitjana dels països de la OCDE i molt lluny d'altres països de la UE.

La previsió social pública assistencial o no contributives i la previsió social complementària privada i voluntària es consolida.

Les prestacions d'atur són l'any 2006 el destí principal de la despesa previst del Servei Públic d'Ocupació Estatal (el 65,6%). Pel que fa a la mitjana de beneficiaris de prestacions d'atur a Catalunya, continua la tendència ascendent iniciada l'any 2001, tot i que l'any 2006 s'observa una moderació, ja que aquest any s'ha produït només un increment respecte de l'any anterior d'un 1,94%, a diferència d'Espanya, on l'any 2006 hi ha hagut una reducció del nombre de beneficiaris d'un 6,7%.

Per edats, la majoria de persones beneficiàries de prestacions d'atur es concentra en la franja d'edat compresa entre els 55 i 59 anys, essent un 54,5% dones.

La taxa de cobertura es situa a Catalunya en el 95,3% al voltant de cinc punts superior a la de l'any 2005, i segueix una tendència ascendent respecte als anys anteriors.

D'acord amb les dades d'Eurostat, la taxa de risc a la pobresa l'any 2004 a la UE és del 16%, situant-se Espanya en el 20%.

Atenent al llindar de risc a la pobresa de Catalunya corresponent a l'any 2005, la taxa de risc a la pobresa a Catalunya se situa en el 17,2%, és a dir, pràcticament un de cada sis habitants es troba en aquesta situació, afectant principalment a les dones, sobretot a les persones més grans de 65 anys i a les menors de 16 anys.

Segons l'EPA, l'any 2006, la cobertura de la renda mínima d'inserció, pel que fa al total de la població aturada de Catalunya, va ser del 5,5%, essent el perfil de les persones beneficiàries principalment femení de més de 45 anys.

5.6. CULTURA, ESPORTS, LLEURE I CONSUM

Aquest any es pot destacar en l'àmbit normatiu que s'ha legislat per transposar normes comunitàries a l'ordenament jurídic intern, així s'ha aprovat la Llei que amplia els mitjans de tutela dels drets de propietat intel·lectual i industrial i s'ha modificat el text refós de la Llei de propietat intel·lectual. D'altra banda també hi ha hagut activitat legislativa, amb la modificació de la

Llei de defensa de consumidors i usuaris i la Llei que regula el contracte d'aparcament de vehicles.

En l'àmbit català la Llei de la comunicació audiovisual configura el marc regulador d'aquest sector. En l'àmbit europeu, s'ha desenvolupat el Programa Cultura que va començar l'any 2000 i s'ha anat prorrogant fins a l'any 2006. En l'àmbit estatal s'ha posat en marxa el Pla de foment de la lectura 2006-2007.

Pel que fa als hàbits de la població en l'ús social del temps es pot posar de manifest que les activitats més habituals dels catalans són estar amb la família, veure la televisió, passejar, estar amb les amistats, escoltar música i llegir.

Des de l'any 2001 el cinema acusa un descens d'espectadors que ha anat a més el 2005. Els espectadors de teatre també van patir un descens durant el període 2001-2003, però, en canvi, l'any 2004 hi va haver un significatiu augment. D'altra banda, el nombre de visites als museus ha augmentat considerablement any rere any.

Pel que fa a la difusió dels mitjans de comunicació es pot assenyalar que a Catalunya l'any 2005 es van publicar 22 diaris diferents. La seva difusió aquest mateix any va ser una mica inferior a la de l'any 2004 però superior a la de l'any 2003, la qual cosa significa que la irrupció dels diaris gratuïts no sembla haver afectat en excés a la difusió dels de pagament.

Pel que fa a la difusió dels setmanaris, els de pagament han augmentat significativament des de l'any 2003 al 2005, en canvi els gratuïts han sofert un considerable descens del 2004 al 2005. La difusió de les revistes, tant de pagament com gratuïtes, ha tingut un descens l'any 2005 respecte l'any 2004.

Pel que fa a la producció editorial a Catalunya l'any 2006 ha continuat amb l'augment que es ve produint des de l'any 2004, any en el que hi va haver un considerable descens de la producció editorial.

Pel que fa a l'audiència de televisió s'observa un petit retrocés en la quota de pantalla per part dels canals generalistes consolidats tant en l'àmbit català com espanyol, a favor, principalment, dels nous canals i de les televisions locals.

L'any 2005, la despesa privada per persona en cultura a Catalunya va ser de 289,8 euros (amb un increment respecte del 2004 del 16,9%), només superada dins l'àmbit espanyol per la comunitat autònoma de Madrid i el País Basc. Respecte al 2004, el creixement ha estat molt significatiu, un 16,9%. Destaca especialment l'increment de despesa en equips i accessoris audiovisuals de tractament de la informació i, en menor mesura, els serveis culturals.

La despesa pública en cultura, segons les darreres dades del Departament de Cultura, mostra un tendència creixent durant els darrers cinc anys. Per a l'any 2005, la despesa de la Generalitat va ser de 269.058,37 milers d'euros, la qual cosa suposa un increment del 23,8% respecte de la despesa de l'any anterior. Les partides que han crescut més són les que fan referència a la promoció cultural, fonamentalment en teatre i dansa, i a la cultura popular.

Per comunitats autònomes, segons les dades del Ministeri de Cultura de l'any 2004, Catalunya va ser la comunitat amb una despesa cultural més elevada, seguida de les comunitats d'Andalusia i Madrid.

En l'apartat de consum es pot destacar que l'any 2006 l'activitat de l'Agència Catalana de Consum ha augmentat considerablement i que els sectors més conflictius han estat el de la telefonia, el d'internet i el de transport ja que la major part de les consultes, reclamacions i mediacions han estat sobre aquest temes. L'any 2006 és percepció com l'any de la consolidació del telèfon 012 com a canal per fer consultes sobre consum, amb un creixement espectacular.

Dins l'àmbit estatal, l'any 2005 Catalunya ocupava la quarta posició en despesa mitjana per persona, amb un increment del 3,2% respecte l'any anterior.

6. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL

6.1. MARC NORMATIU

Des d'un punt de vista normatiu, és remarcable la incorporació del desenvolupament sostenible en l'Estatut d'autonomia de Catalunya aprovat el juliol del 2006, el qual es considera un valor i un principi rector de l'actuació dels poders públics de Catalunya i que es posa de manifest amb la inclusió de drets i deures en relació amb el medi ambient.

Pel que fa a matèries concretes, hi ha una major incidència normativa en els àmbits de la protecció de l'aigua i de la contaminació atmosfèrica, i en particular, sobre l'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

6.2. CONTEXT

El fenomen del canvi climàtic pressiona les societats per a que elaborin polítiques mediambientals destinades a reduir les emissions dels gasos hivernacle que l'han originat. En aquest context, l'Estat espanyol encara lluny de poder complir els compromisos acordats d'ençà de la signatura del protocol de Kyoto, ha reduït, per primera vegada, les emissions a l'any 2006. La diferència respecte dels compromisos signats a Kyoto és d'un augment del 32 %. Els efectes del canvi climàtic a Catalunya són incerts a l'espera de si les tendències observades, pel que fa a la temperatura i a les precipitacions, es mantenen els pròxims anys.

La sostenibilitat ambiental no és la principal preocupació dels catalans, ho són la immigració, l'atur o l'habitatge. No obstant això, a Catalunya, vuit de cada deu persones opinen que el medi ambient és un problema immediat i urgent i, set de cada deu, que l'Administració ha d'invertir més recursos i fer més campanyes de sensibilització. Els problemes ambientals percebuts per la població catalana com a més importants són: la contaminació industrial, l'efecte hivernacle, la contaminació atmosfèrica i l'excessiu nombre de vehicles.

Les eines econòmiques que tracten d'influir en la internalització del costos mediambientals són els drets d'emissió negociables, els impostos verds, les deduccions fiscals per inversions ambientals i els ajuts econòmics, entre d'altres.

6.3. L'ESTAT DEL MEDI AMBIENT

A l'any 2006 es fa palesa, molt discretament, la nova direcció cap a un desenvolupament més sostenible. No obstant això, els canvis produïts no són prou intensos per assolir els objectius pactats a l'àmbit internacional, nacional i autonòmic. Els indicadors amb una evolució més positiva són els següents:

- El consum d'aigua domèstica per abonat es va reduir l'any 2005 en un 2,7 % respecte de l'any 2004. Aquest canvi de tendència es podria explicar per les polítiques actives d'estalvi d'aigua.
- La capacitat depuradora va augmentar un 2,1 % l'any 2006 respecte de l'any 2005. Es va multiplicar per set el tractament previ dels fangs generats i se'n van valoritzar energèticament més del 7 % en una experiència pilot.
- L'aprovació de la xarxa Natura 2000, que defineix una xarxa europea coherent de zones especials de conservació, inclou el 30% del territori de Catalunya. La superfície d'espais protegits l'any 2006 ha crescut el 42 % respecte de l'any 2004.
- Els boscos, matollars i prats constitueixen prop del 60% del territori de Catalunya, un paràmetre força estable des de l'any 1992. Es constata que gairebé el 40% dels boscos van ser gestionats de manera sostenible l'any 2006, majoritàriament a través de la certificació forestal *Panaeuropean Forest Certification (PEFC)*, més del doble dels de l'any 2000.
- Tot i que l'any 2006 va ser un any calorós i sec, es va contenir el nombre d'incendis forestals que va ser de 629 l'any 2006, 263 menys que a l'any 2005. La proporció d'incendis, causats per un comportament negligent ha baixat possiblement gràcies a les polítiques de sensibilització. Tanmateix, l'assignatura pendent són els incendis intencionats.
- Les captures de peix van disminuir l'any 2005 en un 2,8 %, l'aqüicultura es recupera. Els preus del peix provinent de l'aqüicultura augmenten i els de les captures s'estabilitzen.
- El consum intensiu de recursos naturals energètics ha augmentat a Catalunya a causa de la demanda d'energia primària. Així, l'any 2005 es van consumir 13,1 milions de tones de petroli, la qual cosa representa un augment de més del 30 % respecte de l'any 1995. No obstant això, s'observa un canvi de tendència en el consum d'energia primària per càpita de l'any 2005 que va tornar als nivells de l'any 2002. Una altra dada positiva és que s'ha reduït la intensitat energètica primària –que relacio-

na el consum, en tones equivalents de petroli, amb el PIB- però Catalunya se situa per sobre de la mitjana espanyola i de la Unió Europea.

- A l'any 2006 es van investigar i/o recuperar un 25 % més de sòls contaminats que a l'any 2005.
- La pressió ambiental causada per la generació de residus municipals creix, però a l'any 2005 es va reduir de manera moderada. Cada habitant de Catalunya va generar 1,64 kilograms de residus al dia, 0,02 kg menys que a l'any 2004. El canvi dels ciutadans cap a pautes de comportament i consum més responsables pot ser una explicació. La recollida selectiva i la seva valorització o aprofitament augmenta. L'any 2005 va ser del 25% del total dels residus municipals. Tanmateix, el ritme de creixement és molt lent per complir amb les directives europees i no s'estan assolint els objectius previstos al Pla d'acció de residus municipals 2005-2012.

Els indicadors que més divergeixen dels objectius plantejats a l'àmbit internacional, de l'Estat o català són:

- La superfície de la franja costanera urbanitzada a Catalunya ha augmentat durant el període 1987-2002, sobretot a la franja de 10 kilòmetres des de la línia de la costa, a causa, fonamentalment, del creixement de les infraestructures viàries que s'han triplicat i de les urbanitzacions que gairebé s'han duplicat.
- Tot i el creixement continuat de consum d'energia primària provinent de fonts renovables, la realitat és que l'aportació d'aquestes al consum total només representen el 2,4 % del total, la mateixa participació que deu anys enrere.
- El consum d'energia final durant el període 1995-2005 va incrementar un 51 %. Si bé s'observa una progressiva disminució del consum de productes petrolífers a favor del gas, l'electricitat i les fonts renovables, encara s'està molt lluny dels objectius del Pla d'Energia de Catalunya 2006-2015, sobretot pel que fa a les energies renovables, la participació de les quals només representa el 0,9 % del consum total d'energia final.
- Només el 10 % de l'electricitat generada l'any 2005 es va fer amb combustibles renovables.
- Els contaminants atmosfèrics principals afecten la salut humana i l'agricultura. Segons les dades analitzades, s'observa un cert estancament en l'evolució dels valors màxims dels contaminants. Tanmateix al Barcelonès i al Baix Llobregat es van superar l'any 2005 els límits de diòxid de nitrogen i d'ozó troposfèric fixats per la Unió Europea.

- Barcelonès, Baix Llobregat i Vallès s'han registrat valors màxims de partícules respirables inferiors a 10 micres en suspensió –tenen una relació directa amb el desenvolupament de malalties cardiovasculars i cardiopulmonars- que superen els límits fixats per la Unió Europea.
- La generació de residus industrials creix paral·lelament al nombre de declaracions de residus industrials. A l'any 2005 es van generar un total de 6,4 milions de tones de residus industrials, 890 quilos per habitant a l'any. No obstant això, dues tercers parts dels residus generats aconseguixen ser útils un altre cop, és a dir, es valoritzen, sobretot fora del centre de producció, tot i que la valorització en origen ha augmentat el darrer anys. Cal tenir present que a les estadístiques de residus industrials s'inclouen els llots de les depuradores municipal que representen prop del 18% del total.

6.4. SOSTENIBILITAT: SECTORS I EMPRESES

A l'anàlisi general dels sectors econòmics amb una especial incidència ambiental a Catalunya: el transport, la indústria i la construcció, el turisme, i l'agricultura i ramaderia s'observen indicis de canvi positiu, en el sentit d'apropar-se a un desenvolupament més sostenible. Caldrà veure sí en els pròxims anys s'evidencia i es consolida aquest canvi de tendència.

- En primer lloc, el transport, i en segon lloc, la indústria i la construcció, són els sectors que més impacte ambiental tenen des del punt de vista del consum d'energia.
- D'una banda el transport, amb el 38 % del total del consum d'energia final, i de l'altra, la indústria i la construcció, amb el 32%, constitueixen més de 2/3 parts del consum d'energia final. Al seu costat perden importància el sectors domèstic, dels serveis i primari.
- En els darrers anys ha augmentat, d'una banda, la mobilitat quotidiana de la població, i de l'altra, el transport de mercaderies, la qual cosa ha tingut un impacte sobre el consum final d'energia i sobre les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Entre l'any 1995 i 2005, el consum d'energia final al sector del transport ha crescut un 47 %. No obstant això, s'observa un estancament del consum el 2006. La tendència de creixement s'ha trencat, possiblement per l'increment de preus dels carburants. El predomini del consum de productes petrolífers al sector del transport és absolut, tot i que s'observa un important creixement del gas i en menor me-

sura del biodièsel i el bioetanol, així com un millor aprofitament energètic.

- La indústria catalana és un dels sectors que ha fet més esforços per reduir el seu impacte ambiental. Tot i que creix la generació de residus industrials, cal tenir en compte que a les estadístiques de residus industrials s'inclouen també els fangs de les depuradores municipals.
- L'esforç de la indústria per millorar en eficiència i estalvi energètic es fa palès en observar que des de l'any 2003 s'ha estancat el consum d'energia final, amb 5,2 milions de tones equivalents de petroli, trencant la tendència de consum creixent. L'ús de les energies renovables també ha augmentat durant els darrers anys, i s'ha reduït, discretament, el consum de productes petrolífers i del carbó, essent el gas i l'electricitat les principals fonts d'energia.
- Pel que fa al turisme, creix el turisme rural i de natura sobretot domèstic, amb menys dependència del clima, menys contaminant i menys consumidor de recursos naturals. A més, una de cada quatre empreses certificades amb l'*Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)* de la Unió Europea era del sector turístic. Les polítiques destinades a impulsar un turisme sostenible comencen a tenir efecte.
- Pel que fa a l'agricultura, l'any 2005 la superfície de conreus es va reduir un 12 % respecte de l'any 1992. L'agricultura integrada i ecològica té un pes del 10 % sobre el total de la superfície de conreus i es troba en una situació d'estabilització. S'observa una davallada important del consum de fertilitzants nitrogenats durant els darrers anys.
- El creixement del consum d'energia final per part del sector primari és continuat i no s'observa, a curt termini, un canvi de tendència.
- Els sistemes de gestió sostenible impliquen processos d'integració d'aspectes econòmics, socials i ambientals a les empreses que, en conjunt, poden tenir una repercussió important en l'economia, la societat i el medi ambient. Les dades indiquen que a l'any 2004 es va estancar el nombre d'empreses catalanes amb sistemes de gestió mediambiental EMAS que havia tingut una bona acceptació. En canvi, la implantació de la certificació *Environment Management Systems and Standards ISO 14001*, ha tingut un creixement important des de l'any 1999. A l'any 2004 hi havia 1.100 empreses catalanes certificades ISO, una proporció d'empreses inferior a la de l'Estat o a la de la Unió Europea. Pel que fa als distintius de garantia de qualitat ambiental s'observa un estancament del seu creixement.